

Izhaja

vsak petek z datumom prihodnjega dneva.

Dopisi naj se frankujejo in pošljajo uredništvu lista »Mir« v Celovec, Pavličeva ulica št. 7.

Osebni pogovor od 10. do 11. ure popoldne in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi naj se samo po eni strani lista napišejo, druga stran naj bo prazna.

Rokopisi se ne vračajo.

Dopisom je treba za odgovor priložiti poštno znamko.

MIR

Glasiló koroških Slovencev

Velja

za celo leto 4 krone.

Denar naj se pošilja točno pod napisom:

Upravništvu lista »Mir« v Celovcu,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Za inserate se plačuje po 20 vin. od garmond-vrste vsakokrat

Leto XXX.

Celovec, 9. grudna 1911.

Št. 58.

Druga temna točka.

Naša ljuba Avstrija se odnekdanj odlikuje po svojih slabih ministrih za zunanje zadeve. Sploh Avstrija nikdar ni slovela po dobrih voditeljih, marveč se je prerado dogajalo, da so bili državni voditelji določeni za svoje visoke in odgovorne službe že v zibelji. Zato je smatrati za posebno srečo, da je imela naša država za šefa generalnega štaba moža, ki je bil znan in spoštovan po celem svetu vsled svojih izrednih vojaških zmognosti, občudovan vsled svoje energije in zdrave reorganizacije, ki jo je uvedel pri vojaštvu. Toda ta mož je moral odstopiti kot šef generalnega štaba, in zlasti dunajski listi se zelo nepovoljno izražajo o tem odstopu in imenujejo njegov odstop — žrtev laške zaveznice.

Konrad pl. Hötendorf, šef generalnega štaba avstrijskega, je v četrtek dne 30. novembra podal cesarju demisijo, ki jo je cesar sprejel, obenem pa zaslužnega vojaškega dostojanstvenika odlikoval z velikim križcem Leopoldovega reda in ga imenoval za armadnega nadzornika. Za njegovega naslednika je imenovan feldmaršallajtnant Blaž Schemua, sekcijski načelnik v vojnem ministrstvu, rodóm Slovenec.

Odstop pl. Hötendorfa pomeni novo poglavje v žalostni, za našo državo poniževalni zgodovini avstrijske zunanje politike. Hötendorf je padel, ker je zastopal koristi države in jo je zavaroval pred sovražnim zaveznikom, pred Italijo. Minister za zunanje zadeve, grof Aehrenthal, je pa ščitil trozvezo, oziroma bal se je, da Italija dejansko izstopi iz trozveze Avstrija - Nemčija - Italija in se pridruži trozvezi Angleška-Francoska-Italija. Dobro informirani listi so objavili pred par tedni vest, da Italija mobilizira ob avstrijski meji. Kaj to pomeni, ni treba razlagati. Čisto naravno je torej, da

šef generalnega štaba vsled tega ni mogel in ni smel držati križem rok, ampak je storil svojo dolžnost. Grof Aehrenthal s tem ni bil zadovoljen, ampak je zastopal načelo, da Lahov ne smemo dražiti, sicer izstopijo iz trozveze in se pridružijo Francozom in Angležem. Izboren minister! Torej vojaška uprava naj mirno gleda, kako Lah kot zavezniki avstrijsko-laško mejo utrjujejo, gradijo ceste in trdnjave, pomnožujejo in ojačujejo vojaške postojanke in naj se ne gane. Menda naj čaka, da bo laška zavezница udrla na avstrijska tla in našo armado porazila!

Avstrija zares ne potrebuje ničesar drugega, kakor še več takih-le Aehrenthalov, in prišla bo na rob propada. Da je Avstrija ob takih razmerah avstrijsko politiko na jugu zgrešila in jo popolnoma zavpuzila in delala namesto zase tako rekoč v prid sovražnika, se ni čuditi. Celó pametnejši Nemci pa so že spoznali, da je tok avstrijske politike nasproti Jugoslovanom popolnoma napačen. Le Aehrenthal se o tem še ni prepričal. In kakor je vodil napačno politiko nasproti balkanskim državam, tako sedaj tudi nasproti Lahom. Zato bi bilo pa tudi edino pametno, če bi bil namesto Hötendorfa odstopil Aehrenthal! Bi Avstrija vsaj pred Lahom ne bila tako ponižana, kakor je sedaj! Lah se namreč dosegli po svojem poslaniku na Dunaju, da je moral odstopiti Hötendorf; Lah je torej zapovedoval v naši za obstoj Avstrije prevažni zadevi, v vojaški upravi. Dunajska »Zeit« dokaže to na sledeč način: V četrtek opoldne sta se pogovarjala na Dunaju laški poslanik vojvoda Avarniški in nem. poslanik pl. Tschyrsky in je prvi z velikim zadovoljstvom povedal, da bo odstopil šef generalnega štaba avstrijskega, češ, da je postal »žrtev na oltarju trozveze«. Nemški poslanik o tem še ni bil obveščen, in ker se je bal, da v Berlinu to vest prej izvedo iz Rima kakor od

njega, je poslal svojega zaupnika k Hötendorfu, ki je potrdil poročilo laškega poslanika. Iz tega pa sledi, da Hötendorf ni postal »žrtev na oltarju trozveze« — sicer bi bil moral nemški poslanik o zadevi biti obveščen v istem času, kakor laški — ampak da je postal le »žrtev na oltarju Italije«.

Trozveza, soditi po javnem mnenju v Avstriji in Italiji, ne bo držala dolgo. Italija se za avstrijsko zaveznico briga tedaj, če od Avstrije kot zaveznice zase zahteva kake ugodnosti, sicer pa se laška srca obračajo raje proti Francozom. Zveza med Avstrijo in Laško pa tudi nima več mnogo pomena, ker obstoji kolikor toliko le bolj na papirju, ker pravega, odkritosrčnega prijateljstva med njima že davno ni več. Oficialno obe državi proglašate in sveto zatrjujete medsebojno prijateljstvo, zraven pa se morata avstrijski in laški zunanji minister pogostoma sestajati, da mašita razpoke, ki so nastale v prijateljstvu, in da to oficialno prijateljstvo ne dobi čez noč lice oficialnega sovraštva.

Za pravo prijateljsko razmerje med Laško in Avstrijo je značilno poročilo barona pl. Binder-Krieglstein, edinega avstrijskega častnika v laškem glavnem taboru, ki je zapustil Tripolis, ker so mu Lah nadaljnjo udeleževanje vojne s svojim žaljivim nastopom naravnost onemogočili. Baron Binder poroča, da so laški častniki neprestano zabavljali čez Avstrijo in govorili o vojni proti Avstriji in da je bil avstrijski konzulat v Tripolisu od laške artiljerije 23. vinotoka obstreljevan. Baron Binder končuje svoje poročilo takle: »Kaj še hočemo z Italijo? Kot prijatelj nam ne more ničesar koristiti, kot sovražnik komaj kaj škodovati. Zakaj vlečemo s sabo kot spone Bismarckovo oporoko? Boljše pošteni sovražniki kot sovražni prijatelji.« Grof Aehrenthal pa sodi ravno nasprotno. Da si ohranimo piškavo prijateljstvo Italije, mora iti najsposobnejši

Podlistek.

V tatarski sužnosti.

Odlomki iz rodbinske kronike Aleksija Zdanoborskega.

Napisal H. Sienkiewicz. — Poslovenil Š. K.

(Dalje.)

Ponoči je zopet postavil nekdo hrano poleg mene. Pohlepno sem jo pojedel ter se ž njo okrepčal. Vlekel sem se s slamnatega ležišča in čeprav so se mi tresle roke in noge, sem nosil vodo iz reke v korito.

Bog mi je poslal sledeči dan večjo množino kobilic. Glad me je prisilil, da sem moral jesti golažen, čeprav je zelo ostudna. Živel sem ko ptica, od danes do jutri, in ke-dar sem hodil po morskimi obali, sem pobiral polže, ki jih je morska voda vrgla na suho.

Noči so prihajale mrzlejše. Drugim sužnjem je bilo dovoljeno prenočevati v šotarih, dočim sem moral jaz spavati na smetišču. Usmiljena goveda se je vlegla okoli mene in grel sem se ob njihovih telesih. Mislil sem samo, da ne bom preživel zime, in to je bila edina moja nada, ker druga se ni porajala v moji glavi.

Ah, draga mati, domovina! Kako sem hrepenel po tebi! In za teboj, mila deklica! Čeprav te nisem videl, nisem te prenehal ljubiti, da, hrepenel sem po tebi bolj, nego po vodi v najhujši vročini, nego po smrti v najhujšem trpljenju.

Previdnost bdi na različne načine nad onimi, ki jih hoče izkušati. Da ni bilo bede in zasramovanja, v katerem sem živel, bi me bil prodal Sukiman v Carigrad ali v Galac, kjer so bili veliki sejmi za ujetnike. Sedaj, ko sem še komaj živ, ne bi me hotel nihče kupiti; bolj sem podoben mrliču nego plemiču.

Ni bilo najhujše, da sem bil oblečen v blatne cunje. Tako sem shujšal, da sem bil podoben živemu okostnjaku, pri tem so mi rasli lasje na glavi in po bradi, moja koža je bila vsa razpokana in pokrita z lišaji, ker sem ležal v bližini goved.

Mnogi so me imeli za gobavca in tudi svojim soujetnikom sem se že pričel gnusiti.

Rad sem dopustil, da mi je razpadalo moje grešno telo za moje grehe. Ker samo dve stvari sta večni: neumrljiva duša in čast, ki sta tradicionalno in nerazdružljivo spojeni, kakor sij nebeških zvezd.

IV.

Prišla je spomlad in zopet je obsijalo solnce mojo bedo. Že sem se bil toliko privadil, da sem pozabil, da bivajo okoli mene tudi srečni ljudje. Lastavice in druge ptice selivke so letele na sever v velikih jatah, jaz sem jim klical: »Hitre ptice! Ah, pripovedujte v moji domovini vsem ljudem, da sem vztajal kot plemič, da sem ostal zvest domovini. Čeprav sem globoko padel, čeprav so me pogazili s svojimi nogami, jokam samo pred svojim nebeškim gospodar-

jem, ali pred svojimi sovražniki skrivam svoje žalostno obličje in kljubujem s svojo močjo njihovemu zaničevanju.«

Konec moji bedi je bil še daleč, ali ta spomlad je prinesla mnogo sprememb in prerokbe so kazale samo na slabo prihodnjost.

Na nebu nad Krimom se je prikazal bič božji, zvezda repatica, ki je trepetala s svojim modrim očesom, a s svojim repom je mahala v pogin vseh poganov.

Preplašeni Tatarji so kričali, vpili, tolkli z orožjem cele noči, streljali so prižgane puščice z lokom proti nebu, da bi prepodili ptico, ki jim prerokuje nesrečo. Duhovniki so odredili strog post.

Strah je obšel vse ljudi, in ni bil prazen, ker raznesel se je glas, da se širi kuga.

To spomlad bi morali dvakrat napasti poljsko državo, a ni prišlo do tega. Ljudje, ki so stali v velikih trumah na cesti, se niso upali glasno govoriti, temveč so obračali oči na iztok, kjer je bilo »črno čudo«, kakor so oni govorili.

Vsak dan so se širile nove vesti med ljudstvom. Naenkrat se je raznesel glas po Kislihu, da je kuga prišla v kanovo prestolico. Kan je pobegnil iz mesta. Nekateri so govorili, da bode zbežal s svojimi ženami v južne gore, a drugi so pripovedovali, da pride v Kislih, kjer čisti zrak morskí veter.

(Dalje sledi.)

mož z najvažnejšega mesta v vojaški upravi! Lahki se bodo sedaj v pest smejali in se domišljevali, kako da so močni in kakšne grozne strahе da mora imeti pred njimi Avstrija, ker je oficijelni njen zastopnik, minister za zunanje zadeve, pred laškim poslanikom na Dunaju zlezal pod klop. Tudi sad izključno nemškega vladnega sistema v Avstriji!

Kaj pa kaj Kitajci?

O. Veselko Kovač.

Vzdignili so se zoper svojo vladarsko hišo . . .

Kakor požar v vasi, tako nenadno je nastala to pot splošna revolucija na Kitajskem. Da se pridno ruje proti obstoječim državnim uredbam, to tudi poklicanim krogom ni bilo neznano, a da bodo prevratniki nastopili že zdaj tega ni nihče pričakoval. Vlada je zaupala in se zanašala na svoje moderno izvežbano vojaštvo in bila prepričana, da ji bo mogoče vsak uporni pojav takoj v kali zadušiti. — A kaj se prigodi? Ravno tisti del vojaštva, na katerega se je vlada najbolj zanašala, je najprej razvil revolucionarni prapor. Da je prišlo do tega, je največ kriva korupcija (podkupljivost), ta požrešni črv, ki že stoletja tako neusmiljeno razjeda ogromno telo kitajske države. Nezreli in nezmožni mladeniči so si kupovali visoka vojaška dostojanstva, med tem ko so mnogi starejši in zmožnejši častniki zastoj čakali na zaslužena povišanja. Poleg tega so bile razne rodbinske zveze najboljše sredstvo, ki so puhloglavcem pomagale do povišanj. Te žalostne razmere so med častniškimi krogi rodile nezadovoljnost in morale lojalnost (vdanost do cesarja). Vojaštvo pa je postajalo od dne do dne nezadovoljnejše, ker se mu je plača deloma vtrgavala, deloma pa jako neredno izplačevala. Da so taki ljudje dovezni prevzetnim idejam, je samo ob sebi razumljivo. In tako se je zgodilo, da so se vojaki, ki so do takrat veljali za najzanesljivejše, vzdignili zoper svojega vladarja in mu odpovedali pokorščino. V par dneh so se polastili treh poglavitnih kitajskih mest v osrčju države (Učang, Hankov in Hanjang). Največji arsenal cele države je v njih oblasti. Ta nenadni uspeh je vzpodbudil revolucionarje na drugih krajih: vzdignili so se tudi oni in želi enake uspehe. Cesarju zvestega vojaštva v južni polovici države skoraj nikjer ni več. Revolucija se uspešno širi skoro brez prelivanja krvi; kajti dosedaj ni cesarsko vojaštvo še nikjer resno stopilo prevratnikom na noge. Vlada je poslala iz severnega dela države nekaj polkov proti ustašem v Hankovu. Ko so bili ti že blizu svojega cilja, so izjavili svojemu poveljniku kar naravnost, da se nečejo bojevati z ustaši. »Če je tako,« jim je ta odvrnil, »se vrnite pa nazaj!« In tako se je tudi zgodilo. — »Ubogi cesar, ki ima take vojake!« bo pomilovalno vzkliknil pač marsikdo izmed »Mirovih« bralcev. In prav ima! Kajti sedaj je res malo takih revežev, kakor je kitajski vladar. To sam dobro čuti, in je tem svojim britkim čutilom dal tudi duška v nekaki očitni izpovedi, ki je bila razglašena po vsem cesarstvu zadnje dni. Glasi se tako-le:

»Tri leta imam že državno krmilo v svojih rokah. Vedno je bila moja srčna želja storiti vse, kar bi pospeševalo dobrobit predragega mi naroda. Toda, žal, nisem znal izbrati pravih mož za državne službe. Na najvišja in najvažnejša mesta postavil sem skoraj le svoje sorodnike, kar je brez dvoma proti zdravim načelom dobre vlade. V železniških zadevah sem bil večjidel slabo poučen, kar je povzročilo veliko nezadovoljnost med ljudstvom. Glede na pospešitev ustave sem bil len in zanikrn. Preustroj države so mnogi uradniki izrabili v to, da se obogate z ljudskimi žulji. Visoki dostojanstveniki skrbе le za svojo udobnost: stiskajo ljudstvo, a za občni blagor se ne zmenijo. Izšlo je sicer mnogo cesarskih odlokov v prid ljudstva, ali nihče se ne briga zanje. Nesreča je stala pred pragom, a jaz je nisem opazil. Najprej je vzbruhnila vstaja v Sečuanu, potem v Hupeju. Žalostna poročila prihajajo iz Šensi, Kiangsi in Kantona. V celi državi vre in kipi.

Božanstvo v svetišču v Kiumio se je branilo sprejeti mojo daritev. Slabo znamenje! Vsega tega sem kriv le jaz: to skesano

priznam pred celim cesarstvom. Obljubim pa odkritosrčno, da se bodem prizadeval na vso moč, da se žalostne razmere obrnejo na bolje in ustava čimpreje vpelje. Odpraviti hočem prav vse, kar je ljudstvu v kvar. Z naprej mi bo le splošna ljudska volja merodajna. Odpraviti hočem vse postave, ki se ne strinjajo z ustavo. V upravi hočem odstraniti vsako razliko med Kitajci in Mandžurci. — Vse to storiti so mi naročili že moji predniki. Zamujeno hočem sedaj popraviti. V Hupe in Kjansi so sicer vojaki pričeli z uporom, vendar glavni vzrok teh uporov so gubernator Žuičeng in drugi uradniki. Njihova nemarnost in nezmožnost je vzrok, da so vojaki popustili svoj prapor in se pridružili ustašem. Krivda teh zapeljanih ljudi torej ni tako velika kakor krivda povzročiteljev. Javno torej priznam svojo krivdo, da sem tako slabim in izprijenim ljudem poveril tako važne službe. Uporno ljudstvo in vojaki so v resnici brez krivde, ker bili so zapeljani. Ne maram preiskavati vzrokov njih upora, ako se povrnejo na pravo pot. Vse jim bo odpuščeno. Moja nezmožnost dobro vladati tako ogromno ljudstvo je vzrok vseh teh uporov. Manjkalo je za las in vse bi bilo uničeno, kar so dobrega napravili moji predniki. S skesanim srcem priznam, da sem zelo grešil. Kdo ve, bo-li moj kes še kaj pomagal ali ne? Zaupam svojemu ljudstvu, da bode podpiralo prestolu zvesto vojaštvo. Le tako je mogoče rešiti državo pred razpadom; le takim potom more ljudstvo kmalu priti do ustave. Vlada je dosedaj kljub uporom še krepka in bo s pomočjo meni zvestega vojaštva ter celokupnega naroda državi zopet povrnila prejšnji mir. To je moja trdna nada.

Blagostanje naše države sedaj ni sijajno in razmere do vnanjih oblasti so jako težavne. Četudi vse vojaštvo stori svojo dolžnost, nevarnost vendar še ne bo tako kmalu povsem odstranjena. Ako bi ljudstvu spas države ne bil pri srcu in bi lahkomišljeno verovalo rovarjem, zakrivilo bo nepopisno gorje, ki preti državi. Potem je njen konec neizogiben. Jaz sem nepopisno žalosten in vsled vsestranske opasnosti, ki preti državi, ne morem zatisniti očesa. Upam, da me bode narod razumel. — To moje izjavo naj zve vse ljudstvo.

Naj reče kdo, kar hoče, ganljiva pa je ta očitna izpoved kitajskega vladarja. Kes je prišel topot najbrž prepozno.

Tsinanfu, 6. novembra 1911.

Slovinci, podpirajte „Mir“ z inseriranjem!

Dnevne novice in dopisi.

Na Miklavžev večer v Celovcu! Miklavžev večer celovških Slovencev se vrši v nedeljo, 10. decembra, ob pol osmih zvečer v veliki dvorani hotela Trabesinger. Kdor se hoče brez velikih stroškov in zopet enkrat prav dobro razvedriti, naj ne izostane! Na sporedu je: Veseloigra »Sokratov god«, nastop Miklavža, obdarovanje otrok, šaljev nastop, petje, tamburanje. Vstopnina 20 v za osebo, za sedež v loži 1 K. Otroci so vstopnine prosti. Darovi za Miklavža se sprejemajo v nedeljo zvečer v ozadju odra samo še do pol osme ure, ker se bo z uprizoritvijo veseloigre začelo točno ob pol osmih. Prej se darila sprejemajo v Delavskem domu, Kosarnska ulica 30 in v uredništvu »Mira«.

Sestanek solalitatist Cc. J. V četrtek, dne 15. decembra, se vrši redni sestanek solalitatete. — Povabljeni so na ta važen sestanek vsi udje in drugi čč. gg. duhovniki. — Referat bo važen.

»Slovan. Liga katoliških akademikov« na Dunaju si je izvolila na svojem občnem zboru dne 15. novembra t. l. za naslednjo poslovno dobo sledeče predsedstvo: predsednik: Imbro Bolkovac, stud. med.; podpredsednika: Lovro Sušnik, cand. phil., Anton Tomaszek, stud. agr.; tajnik: František Vittek, cand. iur.; blagajnik: Josef Musielewicz, cand. phil.; odborniki: Cyril Melichárek, cand. phil.; Theodor Myslivec, stud. ing.; Vlado Smolčić, stud. exp.; Lovro Bogataj, cand. iur.; Vekoslav Vrtovec, stud. iur.

Iz malega raste veliko. Sobotni »Slovenec« od 25. novembra t. l. objavlja članek, v katerem hvali letošnje Mohorjane, ker so nabrali za »Slovensko Stražo« že 1360 K, kar imenuje velik napredek v primeri z

lanskim letom, ko je bilo v tem času nabranih samo 350 kron. Res je to lep napredek; a za družbo, katera šteje nad 80.000 udov, je ta svota še jako majhna, kajti: Ko bi vsak ud daroval le deset vinarjev, bi »Slovenska Straža« imela danes od samih Mohorjanov 8000 K dohodkov! To bi bila ponosna številka, katera pa je vsekako dosegljiva, če ne manjka — voje. Deset vinarjev ima skoraj vsak slovenski berač v enem letu na razpolago! Kar nam Slovincem, posebno na Koroškem, manjka, je narodna zavest in — dobra volja. Tuin-tam pa je denar celo hudič! Vrag pa še nobenega človeka ni napravil srečnega; razdor v človeštvu je njegova last! Stari Tobias je dal svojemu sinu ta-le nauk: »Sin, če imaš veliko, daj veliko, če imaš malo, daj tudi od malega rad.« Naši narodni in gospodarski nasprotniki, prištaši »Südmarke« in nemškega »Šulvereina« izpolnjujejo ta nauk v svoje namene izborni, in mi? — Kdor ima veliko, živi v slabih, kdor ima malo, pa v »bornih« časih. A veliko je malih, ki veliko dajo, a malo velikih, ki nimajo zašitega žepa. To je glavni povod, zakaj naše narodne in gospodarske naprave ne dobivajo tiste podpore, katero zaslužijo in potrebujejo. Trdna volja in hrabro srce premagata sovražnika. Najvažnejše društvo v narodnogospodarskem oziru pa je danes, posebno za obmejne Slovence, »Slovenska Straža«. To društvo podpirati je tudi vsakega Slovenca na Koroškem sveta dolžnost, bodisi potem stanu in političnega prepričanja, katerega hoče. Če nam bo naš nasprotnik jezik iz ust rezal, se ne bo na nobenega oziral. In blizo tega je danes že naš — morilec! A med nami Slovenci se to dejstvo ne upošteva toliko, kakor to: »Kdo izmed nas v cerkev hodi.« To politično naziranje pa je za nas Slovence sploh smrten naroden greh in pogubonosni šport, katerih se že veliki narodi začenjajo otesati, kjer spoznavajo njeno škodljivost za napredek naroda. In sluge naše pogube naj bi bili mi? To od nas nihče noče! A če pogledamo članek v omenjeni številki »Slovenca« pod napisom: »Slovenska Straža«, so nabiralci darov od št. 128 do 164 v najmanj 30 slučajih — duhovniki. Med temi darovalci so iz Koroškega tudi Mohorjani v Kortah in Krčanjah; a med darovalci za »Slomškov dar« zopet blišči: »Instalacija gospoda župnika v Djekšah« in č. g. Jan. Wieser, prošt v Podkrnosu. Kje pa smo mi lajiki? Rdečica sramote more marsikaterega od naš oblitih v tem oziru. Končam ta članek z besedami omenjene številke »Slovenca«: Poznamo pa še nekaj s'otin slovenskih župnij, v katerih je narodna zavednost doma, in tako upamo, da se Mohorjani tudi v teh župnijah spomnijo »Slovenske Straže«. — In jaz pristavim tej želji: Vsak Slovenec, ki ima na leto deset vinarjev zasluženih. — Iz malega raste veliko. — Grafenauer, poslanec.

Za »Slovensko Stražo« so darovali o priliki pogreba gospe Mare Zwitter v št. Jakobu v Rožu: Rodbina Zwitter, 10 K. — Rodbina Janschitz, 12 K. — Liza Wigele, 1 K. — Kanduc Lucija, 1 K. — Magda Zwitter, 1 K; vsi iz Zahomca. Hvala!

Več tisoč kron bi dobila »Slovenska Straža« na leto, ako bi vsak zaveden Slovenec zahteval po gostilnah računsko listko v korist obmejnim Slovincem. Posnemajte v tem oziru svoje nasprotnike! Naj bi ne bilo slovenske gostilne brez naših računskih listkov. Naročajo se v pisarni »Slovenske Straže« v Ljubljani, Dunajska cesta 32, na dvorišču.

Celje. Na tukajšnji orglarski šoli, obiskujeta pouk med 25 gojenci tudi Luka Kramole (naročnik našega lista »Mir«) iz št. Daniela in Fr. Lorenci iz Javorja na Koroškem. Gojenca baje dobro napredujeta ter se poleg glasbenih predmetov vadita tudi v občinskem tajništvu. Na dan svete Cecilije so nekateri v Celovcu zbrani gospodje organisti svojemu učitelju oziroma vodju celjske orglarske šole gospodu Karolu Bervar, poslali udanostne pozdrave. Res hvale vredno, da so se pričeli slovenski organisti na Koroškem v vsakem oziru zavedati.

V Ratečah na Gorenjskem so bile dne 27. novembra občinske volitve, pri katerih je sijajno zmagala Slovenska Ljudska Stranka. Izmed 12 odbornikov je samo en liberalec. Voljeni so v prvem razredu: Župan Ivan Jalen, Josip Pintbah, Anton Benet

in Janez Kavalari. V drugem razredu: župnik Josip Lavtižar, Jakob Beneta, Janez Mertelj in Anton Kavalari. V tretjem razredu: cestar Josip Mertelj, Jakob Erlah, Josip Jank in nadučitelj Ivan Zupančič. Sedem jih je udov »Slov. katol. izobraževalnega društva«. Pogumno naprej!

Za »Slovensko Stražo« so darovali Mohorjani na Radišah 10 K. Živeli!

Marijin kolek. Krasen Marijin kolek s podobo romarske cerkve na Brezjah ima v zalogi »Slovenska Straža«. Opozarjamo na ta kolek posebno č. župne urade in člane ter članice Marijinih družb, da ga vedno rabijo na svojih pismih. Posamezni kolki so po dva vinarja. Naročajo se v pisarni »Slovenske Straže« v Ljubljani. Razprodajalci dobe 20 odstotkov popusta.

Nemškonalionalno gospodarstvo v deželi »Štajerca«. Mariborska »Straža« poroča o škandaloznem nemškonalionalnem gospodarstvu na Štajerskem. Čeprav so deželne blagajne že izpraznili in ni bilo pričakovati boljših dohodkov od drugod, kakor od povišanja deželnih doklad, vendar nemškonalionalni deželni gospodarji niso bili v zadregi. Lahkomiselno so vladali naprej s kreditom. Toda sedaj je tudi ta up splaval po vodi. Denarni viri so usahnili in na njihove milijonske dolgove jim ne posodi nihče več nujno potrebnih svot za nadaljno gospodarjenje; bližajo se polomu. Zlasti smrad, ki se dviga iz nove deželne bolnišnice v Gradcu, je tak, da ga ni mogoče pregnati in tudi ne omiliti z nobenimi nemškonalionalnimi dišavami. V »Reichsposti« od 25. t. m. priobčuje deželni odbornik nižjeavstrijski Bielowek članek, v katerem primerja deželno gospodarstvo nižjeavstrijsko z deželnim gospodarstvom štajerskim, v prvi vrsti z zgradbo dunajskega »Steinhofa«, s štajersko deželno bolnišnico. Ker so rezultati tega primerjevanja naravnost nezaslišni in za naše nemške nacionalce naravnost uničujoči, jih v naslednjem v bistvenem podamo:

»Zidanje nove deželne bolnišnice v Gradcu je škandal brez primere. Med tem, ko je bila gradba Steinhofa, ki obsega skupno 71 poslopij v 23 mesecih popolnoma gotova, traja gradba deželne bolnišnice, ki obsega skupno 33 objektov, že celih 20 let; 10 let traja že gradba, 10 let se je pa porabilo za sestavo projektov. Stroške za bolnišnico se je proračunilo na pet milijonov kron, toda v resnici znašajo že do sedaj 15.000.000 K (!), razven tega se mora pa še računati z interkalarnimi obrestmi, ki znašajo tudi že nekaj milijonov. Pri Steinhofu so pa bili stroški proračunjeni na 28.000.000 K, ki so se v celem zvišali za 8.000.000 K, v kateri svoti so pa že zaračunane interkalarne obresti v znesku 2.000.000 K, in tudi večji izdatki za stavbišča. Torej, kak velikanski razloček že pri teh dveh transakcijah! »Štajerc«, »Štajerc«, kaj tako molčiš!

Župan Metnitz in mesarji. Pred kratkim je šla k celovškemu županu gospodu Metnitzu deputacija celovških mesarjev in se je pritožila zoper otvoritev novih mesarij v Celovcu z novim letom 1912. Ena je baje nameravana v občinski Stauderjevi hiši. G. vitez Metnitz se je z mesarji baje sprl in jih razžalil in zahtevalo sedaj mesarji od njega častno izjavo.

Socialdemokrat Njeguš, ki je v državnem zboru streljal na ministra dr. Hochenburgerja, je bil pred dunajsko poroto obsojen na sedem let ječe. Pred isto poroto je bila obsojena prodajalka Konštancija Fenz iz St. Vida ob Glini zaradi tatvine in napadne napovedi na štiri mesece strogega zapora.

Ubil se je na trbiških gorah črkostavec Jožef Wilhelm iz Celovca. Padel je, najbrž v megli, v prepad. Dne 5. t. m. so ga pokopali v Trbižu.

Darovi za S. D. D. Šentjakaška posojilnica v Rožu 50 K; č. g. župnik Ivan Nagel 2 K; g. c. kr. dvorni svetnik Franc Kolenz 10 K; č. g. župnik Peterman 10 K; preč g. dekan Franc Marinig 10 K; č. g. župnik A. Žak 5 K; č. g. župnik Matej Riepl 10 K; č. g. kaplan Ivan Stare 2 K; č. g. župnik Ant. Tenl 5 K; č. g. provizor Franc Vuk 10 K; č. g. župnik J. Boštjančič 6 K; č. g. kaplan Iv. Hornböck 5 K; Neimenovan 10 K; č. g. župnik Sim. Greiner 5 K; preč. g. dekan Val.

Kraut 10 K; č. g. provizor Štritof 6 K; č. g. kaplan Sattler 5 K; č. g. župnik Ražun 5 K; č. g. Mikula 4 K; č. g. župnik Wedenig 1 K; č. g. župnik Rozman 2 K; č. g. župnik J. Fritz 3 K; č. g. župnik Ant. Sturm 20 K; mil. g. prošt Jan. Wieser 50 K; č. g. župnik Joz. Vintar 10 K; č. g. župnik Ant. Kaplan 5 K; č. g. kaplan Val. Mörtl 10 K; Sodalitas SS. C. J. 7 K 10 h; č. g. župnik Val. Primožič 10 K; preč. g. dekan Šimen Čemer 10 K; č. g. župnik Ivan Kogelnik 10 K. — Pristrčna hvala blagim dobrotnikom! Trdno upamo, da bodo zgledi požrtvovalnosti vzbudili še mnogo posnemalcev!

Kolinska kavina primes se je vsled izborne kakovosti pri nas že tako udomačila, da je nobena slovenska gospodinja ne more pogrešati. Zahtevajte pa le ono v korist obmejnim Slovincem, ki ima na ovitku pečat »Slovenske Straže«.

Šmarjeta pri Velikovcu. (Poročje.) Dne 19. novembra t. l. sta si obljubila pred oltarjem zakonsko zvestobo Jožef Mičej, kolar v Poročah, in Elizabeta Wutte. — Dne 27. nov. smo imeli pa kar dve »vezelci«, in sicer je dobil Andrej Meßner, podomače Falentlov v Dobu za zakonsko tovarišico Ano Šturm, podomače Birtovo v Trušnjah. — Pa tudi Smrtnik nad Želinjami (Gašper Blasi) se ne misli smrti izročiti, ampak še živeti in si je dobil za pomočnico skozi življenje Marijo Höberl. Želimo vsem novoporočencem veliko zakonske sreče! S tem je dokončana letošnja sezona za ženitveljne ljudi. Bilo je pri nas vseh porok dvanajst.

Suha pri žvabeku. (Poštna zveza) med glavno pošto v Labudu in našo oddajnico se pomnoži tako, da bo zanaprej hodil sel po šestkrat na teden, medtem, ko so nas doslej samo po trikrat tedensko oskrbovali s »frišno« pošto. To smo dosegli tudi — brez Šumijeve pomoči!

Ruda. (Nova orožniška postaja.) Meseca novembra t. l. je bila na Rudi ustanovljena nova orožniška postaja, h kateri spadajo cela ruška občina in del grebinjske in šentpeterske občine, namreč: Gruča, del Haberberga, Podbreg, Št. Lorenc in Siele. S tem bo orožnikom v Grebinji, ki so prej te kraje oskrbovali, delo izdatno olajšano. — Pred kratkim so inženirji tu merili progo za novo vzhodno železnico. Dva načrta imajo, prvi skoz Gručo v Graniško dolino in Št. Pavel, drugi na Led, kjer bo pri Štuberju predor v Št. Pavel; drugi je boljši, ker obsega več pokrajin in ima trdnější svet.

Šmarjeta pri Velikovcu. (Ljudsko štetje.) Vseh duš v šmarješki župniji je po ljudskem štetju 1063, v Št. Juriju na Vinogradih pa 1064, torej imajo šentjurčani 1 dušo več. Prebivalstvo šentjurške fare se je pomnožilo posebno v Rečkivasi in Malem Št. Vidu vsled mostiške tovarne. Zanimivo bi bilo vedeti, koliko je Nemcev in Slovencev, pa vam ne morem povedati. Sumljivo pa je zelo, da sta posebno števena komisarja zgornje občine Nemce kar fabricirala.

Javorje. (Gospodarsko zborovanje) ki se je vršilo na prvo adventno nedeljo dne 3. decembra 1911, je jasno pokazalo, kako sprejemljivi in dovtetni so tudi naši planinski kmetje za pouk in izobrazbo, za povzdigo in napredek svojega kmetijskega gospodarstva. Čeravno je bil ta shod prvi na naših tleh in se ni posebno agitiralo zanj, je bila udeležba povoljna. Saj so bili navzoči sami krepki naši kmetje stare korenine, ki so z velikim zanimanjem in z vso pozornostjo sledili lepemu predavanju združnega revizorja g. Lud. Schöffa, ki nam je jako poučljivo govoril o živinoreji in pašnikih. G. revizor nam je podal zlasti za naše kraje jako primerna in važna navodila in potrebne nasvete. Razložil nam je vzroke pomanjkanja goveje in druge živine in kako temu odpomoči, namreč z umno živinorejo. Ker je pa to za posameznika težavno in v dosti slučajih celo nemogoče, zato je treba to doseči potom za drug in predvsem potom živinorejskih združenj. Pojasnjeval nam je njih pomen in namen in po združnih pravilih obrazložil naloge in delokrog omenjenih združenj. Ob koncu nam je še podal nekaj nasvetov glede pašnikov in pašniških združenj. Njegova iz-

vajanja so našla pri vseh kmetih veliko prijetje in odobravanje. Zato se g. predavatelju za njegov trud in požrtvovalnost najpršrčneje zahvaljujemo. Upamo pa tudi, da sad njegova truda ne bo izostal. Ker se je g. predavatelju jako mudilo po drugih opravkih, je moral žalibog drugi govor izostati. Spomladi se pa zopet vidimo in tedaj bo mogoče storjen krepak korak naprej. Torej kmetje Javorčani! Vstanimo, izobrazujmo in organizirajmo svoje čete, ker sovražnik je močen. Vzbudimo si enkrat to samozavest, da smo mi temelj držav in narodov, da smo mi hranitelj in reditelj človeškega rodu. Zato negujmo ljubezen do kmečke grude, kmečkega doma in rodne naše slovenske zemlje. Posvetimo in žrtvuemo pa svojo ljubezen in delo predvsem kmečki hiši, o kateri tako lepo poje naš nepozabni Gregorčič:

Ta hiša nam je mati krušna
Domovja steber je čist,
Iz kmečkih hiš nam hrana dušna
Iz kmečkih hiš omike svit.

Brnca. Zapustila nas je 2. grudna t. l. obče spoštovana gospodična Marija Napokoj, ktera je bila čez 20 let na Brnci za poštarico. Šla je v pokoj zaradi slabih oči. Daleč okoli je znana njena izvanredna postrežljivost in prijaznost, zavoljo katere so jo vsi ljudje jako spoštovali. Kot značajna hči slovenskih starišev, kateri so bili posestniki Šumijeve gostilne na Zili pri Beljaku, se ni sramovala svoje materine besede in je jako rada z nami v slovenskem jeziku občevala. Kakor se sliši, je tudi svoji naslednici zapustila pisarno v najlepšem redu.

Velikovec. (Naši luteranci) so priredili v soboto dne 25. novembra v tukajšnji gostilni pri Lasniku svoj družbinski večer, pri katerem je celovški vikar Haupt govoril o reformaciji na Koroškem (razširjanju lutrovske vere) posebno v Velikovcu. Lutrovski misijonar Stier iz Dunaja pa je kazal slike iz srednje Afrike. »Freie Stimmen« se silno veselijo, da je bil ta večer tako dobro obiskan. Mi pa rečemo radovednost Velikovčanov, posebno ženskega spola in mladine je velika. Samo znanstveni govori pri Kollorosu najbrže niso več vlekli, zato so poskusili s skioptikonom. Neka mati je svoji dve, že bolj odrasli hčeri, ki ste brez njenega vedenja udeležili se lutrovske prireditve, drugo jutro dobro naklestila. (Tako je prav! Ured.) Že četrto leto imajo Velikovčani tukaj nemškega kateheta, pa še nikoli niso protestanski pastori tako zahajali sem, kakor ravno zadnje leto. »Dajte nam nemške duhovnike, in potem se bo staro in mlado zopet bližalo hiši božji«, tako je pisala pred petimi leti »Bauernzeitung«. A sedaj vidimo, da je zahtevanje po nemških katehetih le humbug nemških nacionalcev. Vera jim je deveta briga!

Iz Rožeka. V kratkem bomo imeli občinske volitve, v od nemčurskih valpetov (vogtov) raztrgani občini »armes Rosegg«. Sedaj dragi Slovenci, je naša dolžnost, da svoje in naših otrok koristi prav zastopamo, da se ne pustimo podjarmiti pod vogtov »bič«, kakor v srednjem veku, ko so naše pradede pretepali vogti z biči. Kakor so znali naši nemčurji s svojimi posestvi gospodariti, tako bi znali tudi v občinskem svetu. Zato ne volite niti enega nemčurja, ker nemčurjev bog je »alkohol«. Če se jih bolj natanko opazuje, se vidi že pri njih posestvih, kam so srednjeveški vogti, ki se jim pri volitvah dobrikajo, jih pripravili. Ne pustimo se pri volitvi od njih zapeljati! Volimo odločno s slovensko stranko. Le pogledimo te modre nemčurske glavice! Za delo niso, pameti imajo malo ali nič, in koder si ne znajo več pomagati, pa iščejo bogate neveste, da bi sanirali propadle »finance«, če bi bilo mogoče. Proč od nemškutarjev, dokler je še čas, da vas vaši otroci ne bodo mogli še v grobu proklinjati zaradi brezbriznosti pri volitvah. Udarimo složno na nemčurje, vogte in njih podrepnike z volilnimi listki in zmago bo dal Bog in sreča junaška! Naj ne bo med nami nobenega odpadnika!

Grebinj. (Blagoslovljenje glavnega oltarja.) Minula nedelja, dne 26. listopada, je bila za nas nad vse slovesna; že dan popreje so nam naznanjevali topiči

Vaše zdravje

si ohranite! Oslablost in bolečine izginejo, Vaše oči, živci, mišice, kite se okrepejo, spanec ozdravi, Vaše splošno zdravje se zopet utrdi, ako rabite Fellerjev fluid z znamko „Elza-fluid“. Dvanajstorica za poskušnjo 5 K franko. Izdelovatelj samo lekarnar E. V. Feller v Stubici, Elza-trg 67 (Hrv.)

s hribečka poleg Grebinja, da bo naslednji dan slovesnost, na katero smo vsi težko čakali. Tudi iz sosednjih far so prišli pogledat lepi, umetno izdelani oltar od gospoda Šmalcna. Posebno podoba presvetega Srca Jezusovega napravi na vsako verno srce globok vtis. Oltar so blagoslovili milostljivi gospod dekan Čemer iz Velikovca ob asistenci č. č. gospodov župnikov Kramer, Kindlman in Ebner. Domači gospod župnik Kramer je imel lepo pridigo. Hvala mu za ves njegov trud, katerega je imel 7 let, odkar je nastavljen tukaj kot dušni pastir. Tudi ne smem pozabiti cerkvenih pevcev, ki so svojo vlogo izvrstno rešili pod spretnim vodstvom gospoda Jerneja Modriča, organista v Grebinju. — Grebinjčan.

Prof. dr. Spiegelberg, pisatelj slovite knjige »Lehrbuch für Geburtshilfe«, piše: Po doseženih uspehih na kralj. kliniki za ženske bolezni v Bratislavi rad potrjujem, da se naravna Franc Jožef-ova grenčica v tozadevnih slučajih uživa lahko dalje časa, ne da bi to imelo kakih posledic in ne da bi grenčica vsled tega izgubila na svojem učinkovanju. 4

Sankališče v Bohinjski Bistrici. Za bližajočo se zimsko - športno sezijo se je pripravilo sankališče po celem tiru, obnovili nasipi in zavarovali ovinki z zemljo. Da se ustreže željam začetnikov in dam, izkopal se je popolnoma novo zabavno sankališče, ki teče paralelno s športnim sankališčem. Ta nov tir ima v prvi vrsti namen, da se na njem izuri novinec in tisti, kateremu je športno sankališče prestrmo. To novo sankališče je dolgo 400 metrov in ima lahek padec, 5 odstotkov. Veliko pozornost se bo de obračalo letos ski-športu. Preskrbelo se je za novo markacijo na novih terenih Rudnica—Mostnica—Uskavnica in je tako dana prilika smučarjem prirejati krasne izlete proti Bohinjskemu jezeru. Natančno poročilo o zimski - športnem vlakcu in o zimsko-športnih dejavnostih za športna društva se bode objavilo kasneje.

Važenberg. (Živinska kuga.) Vaš dopisnik je v predzadnji »Mirovi« številki izrazil upanje, da bo kuga pomalem prenehala. Žalibog se to ni uresničilo, ampak ravno nasprotno, kuga je ravno v zadnjem času veliko hlevov nanovo okužila: tako veliki hlev pri Vundru, v Štriholčah, v Dobu, Zakamnu in v Pesjem po 1 hlev, v Hrenovčah dva hleva. Je res hudo, ker bodo zavoljo tega sejmi še nadalje zaprti ostali. Kmet ne more kaj izkupati, in sedaj je posebno okrog novega leta veliko stroškov.

Ruda. (Zborovanje.) V nedeljo, dne 26. novembra, se je vršil IV. letni redni občni zbor tukajšnjega izobraževalnega kmetskega društva pri Zledku pod Lisni, kateri je bil dobro obiskan in se je vršil po sledečem sporedu: Govornik č. g. Jožef Dobrovce iz Velikovca je v prečiščevalnih besedah govoril o napredku. Ali je tam napredek, kjer vera peša, ali je sploh ni, ali morda pri tistih, ki imajo na jeziku svoj »fortšritt«? Nikakor ne! Kjer je vera, tam je napredek v znanstvenem, kakor v gospodarskem oziru. — Nad vse sijajno se je obnesla igra »Tri sestre«. Orel je bil (V. Melišnig), Helena, njegova žena (H. Duler), Majda (B. Oswaldi), Špela (E. Prilaznik), Ana (M. Siher), njune hčere, Anton, organist (A. Hudelist), Gabrov France (A. Melišnig), Jera, dekla pri Gabrovih (M. Prilaznik) in berač (J. Razbornik). Vse vloge so bile v dobrih rokah. Hvala vsem in na svidenje pri prihodnji igri, vam kliče — Zastopnica.

Sinčaves. (Mariborski »Straži«) se je pisalo odtod: Pred kratkim sem prišel na potovanju po Koroškem tudi v Sinčoves, ki je, kakor znano, po pretežni večini slovenska. (Domačini so brez izjeme Slovenci; le par privandrancev je Nemcev. Op. dopisnikova.) Prišel sem na pošto in zahteval v slovenskem jeziku, kakor se spodobi, znamke. Toda tamošnja poštarica mi prav na kratko zabrusi v obraz v »blaženi« nemščini: »Če hočete kaj imeti, mo-

rate že nemško govoriti. Jaz sem že tukaj celih osemnajst let, pa še ne znam nobene besede slovenski.« Res, nevzdržljiva tirolska zaplankanost nam hoče narekovati, da bi na svojih tleh ne smeli po svoje občevati s »c. kr.« uradnicami! Poštno ravnateljstvo, kaj rečeš k temu? Edino prava pot bo, jo odposlati — med »svoje«, kakor škocijanskega mladega poštarja, ki ga je enako vkljub svojemu slovenskemu potomstvu vedno v domači gostilni skominalo po — germansko.

Libuče. Tukajšnja »Živinorejska zadruga« je potom dražbe kupila na Belšaku precej veliko p. d. Štiberjevo posestvo za 10.900 kron. Zadruga bode iz polja naredila planske pašnike za plemensko živino. Baj je bilo več kupcev in je bila dražba precej zanimiva. Menda so pliberški gospodje iz tega posestva hoteli napraviti nek »zajčji hospital«, a zadržni predsednik jim je račune prečrtal; ali ni res, gospod George Stras-ser?

Velikovec. (Žensko zborovanje) zadnjo nedeljo je bilo nad vse pričakovanje dobro obiskano. Dvorana je bila naravnost natlačeno polna. Zborovanje je otvoril kanonik g. J. Dobrovce, ki je v prisrčnih besedah pozdravil vse navzoče žene in dekleta, ter oddal besedo g. dr. Božiču iz Celovca. Ta je v svojem temeljitem govoru razpravljal o veliki potrebi ženske organizacije, o načinu, kako isto doseči, in o dobičku, ki ga donaja tako združevanje v družabnem, verskem, narodnem in tudi političnem oziru. — Č. g. dr. L. Ehrlich, profesor bogoslovja v Celovcu, je iz zgodovine dokazal, kako je ravno krščanska vera priborila ženskemu spolu pravice, ki mu gredo. Vse zborovalke so z napetostjo in navdušenjem sledile krasnim naukom obeh govornikov in sklenile, se ravnati po navedenih nasvetih. Začetek je storjen; torej le vrlo naprej katoliški in narodni stvari v korist!

Slovenske občine in slovenska društva! Spominjajte se v svojih proračunih „Slovenske Straže“!

Iskrena prošnja.

Mrzli zimski čas se nam zopet približuje. Kateri človekoljub bi pač ne imel sočutja z ubogimi šolskimi otroci, ki jih tudi v tem hudem času kliče dolžnost v šolo. Okrog 200 otrok obiskuje letos zopet našo »Narodno šolo« in večina teh otrok so otroci ubogih staršev in nujno potrebujejo za zimski čas obuvale in tople obleke. Naznanjamo zato p. n. dobrotnikom naše slovenske šolske mladine, da nameravamo tudi letos napraviti, in sicer na kvaterno sredo dne 20. decembra t. l., na korist ubogih otrok naše šole običajno božično slavnost. Obsežne priprave za to slavnost se že vršijo. Zupljivo se tedaj obračamo do preblagih src slovenskih rodoljubov in rodoljubkinj z iskreno prošnjo, da naj blagovolijo tudi letos priti nam na pomoč z obilnimi darovi v blagu, posebno pa v denarju. Ker pa je čas do nameravane slavnosti že kratek in nakupovanje in razvrstitev darov za toliko otrok naše č. šolske sestre zelo mnogo časa in truda stane, tedaj dodamo še to prošnjo, da se nam blagovolijo darovi prav kmalo poslati. Za vso naklonjenost in darežljivost se že v naprej iskreno zahvaljujemo.

V Št. Rupertu pri Velikovcu, dne 21. novembra 1911.

Vodstvo »Narodne šole«.

Društveno gibanje.

Dobrlavas. Na nedeljo, dne 17. t. m., popoldne po blagoslovu priredi tukajšnje izobraževalno društvo v svojih prostorih mesečni shod. K obilni udeležbi vabi vse člane in prijatelje društva odbor.

Št. Janž v Rožu. Slovensko katoliško izobraževalno društvo za Št. Janž in okolico napravi v nedeljo 17. grudna t. l. igri: »Sokratov god« in »Fantič le gor vstan« v pro-

storih pri Resmanu v Podsinjivasi ob šesti uri zvečer, pri kateri se bo pobirala vstopnina za neude kakor ponavadi. K obilni udeležbi vabi odbor.

Podljubelj. (Miklavžev večer) priredi tukajšnje delavstvo v nedeljo, dne 10. decembra, ob 4. uri popoldne v »Delavskem domu«. Na sporedu je igra: »Blaznica v prvem nadstropju in petje«. Darila naj se prinese v nedeljo do dveh. Vstopnina sedež 50 h, stojišča 30 h.

Gospodarske stvari.

Slovenski kmetovalci, poprimite se sadjarstva!

A. Fritz.

(Dalje.)

Nekaj zgodovine.

Že pred Kristusovim rojstvom so bile prenešene plemenite sadne vrste iz Azije v Evropo.

Vinska trta je prišla najbrž iz okolice Kavkaza, marelica iz Armenije, breskev iz Perzije ali iz Egipta, sliva iz Sirije, črešnja pa iz province Pontus. Smokev smo dobili iz Palestine, citrono iz Medije, kutna je prišla iz Krete, jabolka in hruške tudi iz province Pontus.

Vse te sadne vrste so se najprej zanesle na Grško, kjer so se udomačile, privadile slabši zemlji in mrzlejšemu podnebjju, potem so se širile dalje proti zapadu in severu.

Tudi v Italiji je bilo plemenito sadje jako zgodaj poznano. Kako zelo da je bilo tam sadjarstvo priljubljeno, posnamemo iz knjige Nerona, rimskega cesarja, ki je znan kot grozen preganjalec kristjanov (54—68 po Kr.) V svoji kmetijski knjigi prav lepo opeva cvetoče sadne vrtove po Italiji. — Vrtovi najimunitnejših Rimljanov so bili posajeni večinoma s sadnim drevjem.

Iz Italije se je sadjarstvo širilo tudi po južni Franciji ravno vsled ugodnih trgovskih zvez. Ob času ljudskih preseljevanj je bilo veliko zemljišč po Francoskem, Nemškem in Španskem opustošenih, cele rodovitne doline so ležale neobdelane, tukaj so se naselili razni menihi in redovi, si sezidali samostane in pričeli obdelovati zemljo.

Ti menihi so se živili le z obdelovanjem polja in živinoreje. Od redovnikov so se učili kmetje bolj racionalno obdelovati zemljo in rediti živino. Ti menihi so prav kmalu spoznali važnost sadja kot živež za zdrave in bolne, ter so se začeli prav močno pečati s sadjarstvom. Napravili so drevesnice, izumili so veliko načinov cepljenja, vzgojili pritlična drevesa in učili podložnike sadje oskrbovati.

Francoski menihi so prinesli sadne vrste seboj na Nemško, od tam so se razširile tudi pri nas.

Najbolj se je sadjarstvo razvilo po Nemškem v 12.—15. stoletju, to pa posebno vsled razumnih vladarjev, ki so z vsemi sredstvi pospeševali to važno kmetijsko panogo. Poseben prijatelj sadjarstva je bil Karol Veliki (umrl l. 814); ta je dal iztrebiti cele gozdove, da bi dobil prostora za sadne nasade. Tudi razni drugi vladarji so sadjarstvo pospeševali n. pr. knez Friderik Viljem († 1688), knez Brandenburški in knez Avgust Saksonski. Prvi je izdal zakon, da si mora vsaki novoporočeni par vzgojiti šest sadnih dreves in ista cepiti.

Hudobno poškodovanje dreves je jako strogo kaznoval. Svojim podložnikom je bil učitelj in je tudi spisal o sadjarstvu eno knjigo.

(Dalje.)

Libuče. »Živinorejska zadruga za Libuče in okolico« vabi na izvanredni občni zbor, ki se bode vršil v nedeljo, dne 17. t. mes., popoldne ob 1. uri pri Hruštu v Spod. Libučah po sledečem sporedu: 1. Pozdrav predsednika in njega poročilo; 2. posvetovanje o nakupljeni p. d. Štibrovi posesti in odobrenje nakupa; 3. slučajnosti. — Načelstvo.

Dobro rodbinsko kavo

priredi že mali dodatek „pravega : Francka :“ s kavnim mlinčkom iz tovarne Zagreb. Le vsled svoje nedosežne izdatnosti in svoje neprekošene kakovosti našel je pravi Franck toli priljubljeni sprejem v vsakem gospodinjstvu.

Književnost.

»Slovenska kuharica« **Magdalene Pleiweisove**. Šesti natis. Izpopolnila in priredila S. M. Felicita Kalinšek, šolska sestra in učiteljica na »Gospodinjski šoli« v Ljubljani. Prepotrebno knjigo je podarila slovenskemu ženstvu »Katoliška Bukvarna« s šestim natisom najbolj priljubljene in tudi najbolj razširjene »Slovenske kuharice«, ki je pa v sedanji izdaji tako izpopolnjena in premenjena, da je ni mogoče nič več spoznati. Knjiga je tako temeljita in v njej je vsa kuhinjska umetnost tako izčrpana, da se lahko ponašamo s strokovnim delom, ki je natančno in res obsežno; v kuharici je obrazložena z isto vestnostjo in poljudnostjo priprava najpreprostejše kmečke do najfinejše gosposke jedi. »Slov. kuharica« je izšla v dveh izdajah. Velika izdaja, ki ima 17 krasnih večbarvnih tabel in mnogo slik med besedilom, stane 5 K 20 vin., vez. 6 K, po pošti 30 vinarjev več. Okrajšana izdaja in brez slik in prikrojena le za vsakdanje potrebe, stane 3 krone, vezana 3 krone 60 vinarjev, po pošti 30 v. več. Dobi in naroča se v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Barigelju: Hvala! Pride na vrsto. Glej, da Te Turki ne bodo obglavili, če boš držal z Lahi! — **V Možico:** Dopisi naj se ne naslavljajo na osebo urednika, ampak na uredništvo, ker jih dobi urednik sicer lahko prepozno v roke in potem zastarijo, kakor v Vašem slučaju. Pozdrav! — **Voščilcem** Ksaverija: Hvala iskrena! — **A. B.:** Porabi, kar je bilo v 57. št. »Mira«! — **Veseljak:** Na vsak način pridi k Miklavževemu večeru, kjer se vidiva! Se boš vsaj enkrat pošteno nasmejaj!

Ložerijske številke.

Brno , 29. novembra:	24	7	11	88	35
Trst , 2. decembra:	18	44	67	22	82
Linc , 2. decembra:	36	32	76	42	57

Kupujte pri tvrdkah, ki inserirajo v „Miru“!

Vabilo

na šestnajsto slavnostno

božičnico

ki se priredi

v »Narodni šoli« **Družbe sv. Cirila in Metoda**
v št. **Rupertu pri Velikovcu**

na kvatarno sredo, dne 20. decembra 1911
ob 2. uri popoldne.

SPORED:

1. Petje: **Božična**. (Chlondowski.)
2. **Slavnostni govor**. (Ovšan Tonček.)
3. Petje: **Potujoči vojaki**. (Poje 10 dečkov I. in II. razr.)
4. Prizor: **Vrabček in lastovica**. (5 deklic in 3 dečki.)
5. Igra: **V ječi**, burka v enem dejanju. (Igrajo učenci 3. razreda.)
6. Petje: **Vence narodnih pesmi**. (Bajuk.)
7. Božična igra: **Kriviča človeštva in milost božja ali Eva in Marija**. (Vprizorijo učence 4. razreda.)
8. Petje: **Lahko noč**. (Laharnarjeva.)

K obilni udeležbi vabi častite rodoljube in prijatelje slovenske šolske mladine
vodstvo »Narodne šole«.

V zalogi Družbe sv. Mohorja v Celovcu

je nanovo izšla knjiga:

Razlaganje cerkvenega leta

(Slovenski Goffine).

Priredil msgr. Valentin Podgorc.

Mehko vez. K 4.—, za družnike K 3.—,
po pošti 40 vinarjev več. — Trdo vez.
K 5.40, za družnike K 4.—, po pošti
40 vinarjev več.

Nihče se ne vrne

več k zastarelim mazilom in mažam, če trpi na skrnini, protinu, nevrvalgičnih bolečinah in ozeblinah, kdor je rabil zdravniško toplo priporočeno sredstvo, imenovano

Contrheuman.

Lajša in pomiruje bolečine, izsesava otekline na členih, pospešuje njih gibčnost in odstranjuje neprijetno boleče srbenje.

Poprašajte pri svojem zdravniku.

Izdelovatelj in glavna zaloga **B. FRAGNER, lekarna**,
c. kr. dvorni zalagatelj,
PRAGA-III., vogel Nerudove ulice št. 203.
1 škatlica 1 krono.

Proti predplačilu K 1.50 dobi se 1 škatlico }
" " " 5.— " " 5 škatlic } franko
" " " 9.— " " 10 " }

Pozor na ime izdelka, izdelovatelja in varstveno znamko!

Dobiva se v vseh lekarnah, v Celovcu:
»Pri angelu«, Pavel Hauser, Vikt. Hauser,
H. Gutt.

Valentin Wesiak na Prevaljah prodaja, dokler bo kaj zaloge, gorsko zanesljivo semensko

jaro rž

po 30 vin. kg z vrečo vred na postaji Prevalje pri najmanjšem naročilu 100 kg. Pri naročilih pod 100 kg se za pošiljatev 60 vin. več zaračuni.

Namizni prt z zadnjo večerjo

v sredi zadnja večerja, okrog utkane podobe iz življenja Jezusa Kristusa. Fin damast, za prati, v belih, rumenih ali modrih barvah, 130 × 160 cm velik, obrobljen kos po 8 K. K temu primerne servijete, bele, 6 kosov K 7.20. Ne smel bi manjkati v nobeni krščanski hiši. Pošilja se po povzetju od 2 kosov naprej franko.

Jožef Steidl, Pleschnitz 25, pošta Ullitz, Češko.

Redka prilika!

Neka tovarna, ki je trpela vsled povodnji, mi je poverila razprodajo rešenega blaga — več tisoč kosov krasnih, gorkih

flanelastih odej

najnovejših vzorcev in lepih barv. Vodni madeži se komaj poznajo. Odeje so primerne za vsako gospodinjstvo. Dolžina 190 cm, širina 135 cm. Razpošiljam po povzetju, in sicer: **3 lepe flanelaste odeje modrih barv in vzorcev za K 9.—, 4 odeje (konjske) za K 10.—.** — Kdor bere to ponudbo, naj takoj naroči — in ne bo se kesal.

Oton Bekera, c. kr. fin. nadstražnik v p., Nachod, Češko.

Lovske puške

vseh sestav, priznano delo prve vrste, z najboljšim strelnim učinkom, priporoča
Peter Wernig, družba z omejl. zavezo: v Borovljah na Koroškem.
Ceniki brezplačno in poštnine prosto.

Zgubil se je pred enim mesecem jako fin

lovski pes

ki čuje na ime »Čuvaj«. Pes je črn, samo med obema očesoma ima na vsaki strani po eno rumeno piko. Ko se je zgubil, imel je kelpar z mojim naslovom. Kdor mogoče o tem psu kaj ve, naj piše direktno meni. **Lud. Borovnik**, puškar v Borovljah, Koroško.

Učenca

za slikarstvo in pleskarstvo takoj sprejme **Friderik Grimm** v Celovcu.

Zdravo

ostane ono dvorišče, v katerem se uporablja pri pokladanju **Mastin**. Do danes je prvo in razne krme **Mastin**. edino dr. pl. Trnkóczy-ja varstveno sredstvo pri pitanju; pospešuje zdravje in težo klavne živine. — Dobiva se pri trgovcu ali pa potom pošte iz tovarniške zaloge lekarnarja Trnkóczy-ja v Ljubljani (Kranjsko). — 5 zavojev stane K 3.50 franko.

**Zaradi bodočega novožidanja
:: hiše je krojno blago po ::
znižanih cenah
naprodaj.**

Za prekupce posebne cene.

Z velespoštovanjem

ANTON RENKO, Celovec,
vogel Novi trg in Kramerjeve ulice.

Sukno. Koci. Konjske odeje. Vezivo

(Stickgarn) v različnih barvah in vsaki velikosti se dobiva v Velikovcu v tovarni volnenega blaga **Jakob Pogatschnigg**. Tudi kupujem in v zameno z blagom prejemam ovčjo volno.

Kdor rabi

dobre in pristnobarvne zimske **barhente, flanele** za srajce in drugo perilo, lanene in bombažaste **kanafase, cefire, platno, inlet, brisače, rjuhe, zimsko blago** za dame in gospode, **žepne robce** in druge tkanine, naj se obrne zaupno na kršč. tvrdko

Jaroslav Marek ročna tkalnica št. 39,
v Bistram pri Navem mestu ob Met. (Češko).

V zalogi imam tudi veliko množino **ostankov** zimskega barhenta, flanele, kanafasa itd. in razpošiljam v zavojih po 40 m za 18 K, prve vrste za 20 K franko po povzetju. Vzorcji se pošiljajo zastoj in poštnine prosto. — Od ostankov se vzorcji ne pošiljajo. — Dopisuje se slovensko.

Namesto 40 kron samo 6 kron!!!

Priložnostni kup!

Gamsova brada

↳ krasotni izvod ↩

podobna jelenovi bradi, pristna, zelo lepa, 16 cm dolga dlaka, s starosrebrno Hubertcevkó, s premikajočim oklepom in vijakom, skupaj

↳ samo 6 kron. ↩

Dlaka in obroč pod jamstvom pristna. Razpošilja po povzetju in colnine prosto izdelovalec gamsovih brad

L. Fenichel, Dunaj, IX., Altmüttergasse 3/31.

Velik uspeh

je že dosegel s svojim iznenadljivim in naglim učinkom celo pri krčevitem kašlju po svojem prijetnem okusu znani

Thymomel Scillae.

Izvolite vprašati svojega zdravnika.

Steklenica K 2.20. Po pošti franko proti predplačilu K 2.90. Tri steklenice po pošti franko proti predplačilu K 7.—. Deset steklenic po pošti franko proti predplačilu K 20.—.

Izdelovatelj in glavna zaloga
lekarna B. FRAGNER, c. kr. dvorni dobavitelj,
PRAGA-III., ogel Nerudove ulice št. 203.

Pozor na ime izdelka, izdelovatelja in varstveno znamko!

Dobiva se v večini lekarn, v Celovcu »Pri angelu«, Pavel Hauser, Viktor Hauser, H. Gutt.

Zahtevajte in kupujte pri vseh trgovcih slovenske

Ciril in Metodove vžigalice

ki so priznane najboljše.

Glavna zaloga pri tvrdki Ivan Perdan v Ljubljani.

Strogo preizkušnjo

je gotovo prestalo sredstvo, ki si je že zagotovilo splošno uporabo polnih 50 let.

Preizkušeno iz izbranih najboljših in uspešnih zdravilnih zeli skrbno pripravljeno, tek zbujačo in prebavljanje pospešujoče in lahko odvajajoče domače zdravilo, ki ublaži in odstrani znane posledice nezmerne, slabe diete, prehlajenja in zoprnega zaprtja, n. pr. gorečico, napenjanje, nezmerne tvoritve kislin ter krče, je **dr. Rose balzam za želodec iz lekarne B. Fragnerja v Pragi.**

SVARILO! Vsi deli embalaže imajo postavno ponovno varšveno znamko.

GLAVNA ZALOGA: LEKARNA

B. FRAGNER-ja, e. in kr. dvornega dobavitelja,

„Pri črnem orlu“, PRAGA, Mala strana 203, vogal Nerudove ulice.

— Po pošti se razpošilja vsak dan. —

Cela steklenica 2 K, pol steklenice 1 K. Proti naprej vpošiljavti K 1-50 se pošlje mala steklenica, za K 2-80 velika steklenica, za K 4-70 dve veliki steklenici, za K 8- štiri velike steklenice, za K 22- 14 velikih steklenic poštnine prosto na vse postaje avstro-ogrske monarhije.

Zaloga v vseh lekarnah Avstro-Ogrske, v Celovcu „Pri angelu“, P. Hauser, V. Hauser, H. Gutt.

Jožef Božič v Celovcu

Beljaška cesta števil. 14

trgovec z mešanim blagom

kupuje in prodaja vsakovrstne deželne pridelke, kakor žita, maslo, sir, jajca, mleko itd. Zlasti priporoča

patentirano olje za večno luč in oglje za kadičnice

vsakovrstno kadilo, francoski in navadni steni, voščene in druge cerkvene sveče itd.

Kranjska dež. vinarska zadruga v Ljubljani

(dež. dvorec) opozarja p. n. vinske kupce na svojo

veliko zalogo pri nanih izbornih, pristnih

kranjskih vin

Poleg namiznih vin navadne in boljše vrste ima še čistovrstna vina, kakor: zelen, burgundec, rulandec, karmenet, rizling itd. naprodaj. Oddaja od 561 naprej. Postrežba točna in solidna, cene nizke! Zahtevajte cenike!

O dobroti zadrugnih vin se lahko vsakdo prepriča pri javnih v nskih poskusih, katere se vršijo redno vsak četrtek od 5. ure popoldne do 9. ure zvečer v poskusni kleti v Ljubljani pod kavarno „Evropa“.

Zadruga posreduje tudi brezplačno nakup vina direktno od producentov. Re nim kupcem so nani in zelo ugodne ponudbe vin od najboljših kranjskih vinogradnikov brezplačno na razpolago.

Učenec

iz dobre rodbine, ki govori slovensko in nemško, se sprejme v trgovini z mešanim blagom **Brata Kulterer v Velikovcu.**

Oblečete sebe in svoje otroke

najceneje, če naročite ostanke sukna pri slavnoznanu tvrdki **Alojz Stodola**, prvi ekspedicijski zavod v **Chroustovicích**. 1 balo 50-55 m najlepših ostankov damskih, modnih suken za obleko in bluze, kanafasov, platna, zefirov, barbantov in dr. samo za 24 K po povzetju in plačano ali pol bale za 12 K nefranko.

Dobiva se samo pri meni.

Gnojite travnike in pašnike

Thomasovo moko!

Najboljša krma!

Velik pridelek!

Zvezda na vreči in plombi jamči sigurno za čisto in nepopačeno blago.

— Pred manjvrednim blagom svarimo. —

Tovarne Thomasfosfata

z. z. o. z., Berlin W 35.

Zalogo ima: Franc Kraut v Pliberku, Koroško.

CROATIA zavarovalna zadruga v ZAGREBU.

Edini domači zavarov. zavod.

Centrala: Ustanovljena 1884. Glavna zastopstva:

ZAGREB, v lastni hiši, vogal Marovske in Preradovićeve ulice.

Ljubljana, Novisad, Osijek, Reka, Sarajevo.

Podružnica: Trst, Via del Lavatoio št. 1, II. nadstr. (Telefon 25-94.)

Ta zadruga prevzema pod ugodnimi pogoji sledeča zavarovanja:

- 1. Na žoljenje:**
 1. Zavarovanje glavnic za slučaj doživljenja in smrti.
 2. Zavarovanje dote.
 3. Zavarovanje življenske rente.
- 2. Proti škodi po požaru:**
 1. Zavarovanje zgradb (hiš, gospodarskih zgradb in tovarn).
 2. Zavarovanje premičnin (pohištva, prodajniškega blaga, gospodarskih strojev, blaga itd.).
 3. Zavarovanje poljskih pridelkov (žita, sena itd.).
- 3. Zavarovanje steklenih šip.**

Zadružno imetje v vseh delih znaša K 2,319.068-21
Od tega temeljna glavnica „ 800.000-
Letni dohodek premije s pristojbinami „ 1,221.748-41
Izplačane škode „ 4,323.268-44

Sposobni posredovalci in akviziterji se sprejmejo pod jako ugodnimi pogoji.

Natančneje informacije daje Glavno zastopstvo „Croatia“ v Ljubljani (tvrdka Kmet & Slivar).

Okrajni zastopnik za Celovec in okolico je g. **JOŽEF STUHEC**, sollicitator v pisarni dr. Müllerja. — Obenem sprejemata ponudbe imenom okrajnega zastopnika gosp. **ALOJZIJ TERČEK**, knjigovez v tiskarni družbe sv. Mohorja v Celovcu, in g. **MILOŠ SVANJAK**, učitelj v Strojni, pošta Prevalje.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Delniška glavnica K 8,000.000.

Rezervni fond čez K 800.000.

Denarne vloge obrestujemo po **4 1/2 0/0** od dne vloge do dne vzičja.

Kolodvorska cesta 27, v lastni hiši.

Zamenjuje in eskomptuje izžrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje — Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavcije. Eskompt in incasso menic. Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. Podružnice v Splitu, Trstu, Sarajevu in Gorici.

Turške srečke Šest žrebanj na leto. Glavni dobiček 300.000 frankov. Na mesečno vplačev, po K 8- za komad. **Tiske srečke s 4% obrestmi.** Dve žrebanji na leto. Glavni dobiček K 180.000. Na mesečno vplačevanje po K 10- za komad.

Prodaja vseh vrst vred. papirjev proti gotovini po dnevnem kurzu.